

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ
ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЖАҲОН ТИЛЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ

“Тасдиқлайман”
ЎзДЖТУ ректори
Ғ.Х.Рахимов_____

Таянч докторантурага кирувчилар учун
13.00.01-Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежмент
мутахассислигидан

ДАСТУР

Тошкент – 2017

Аннотация

13.00.01–Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежмент ихтисослиги бўйича Олий ўқув юртидан кейинги таълим тўғрисидаги Низомнинг 16 банди асосида катта илмий ҳодим-изланувчи сифатида ўқиш ва 40 банди асосида мустақил изланувчилик ҳамда малакавий имтихонларни ўтказиш тартиби тўғрисидаги Низом талаблари учун тайёрланган бўлиб, Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни ҳамда “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” асосида педагог тайёрлаш тизимининг муҳим таркибий қисми ҳисобланади. Унинг асосий мақсади–педагогика ихтисослиги бўйича талабгорнинг назарий ва касбий тайёргарлик даражасини унинг ушбу фаннинг шаклланиши ва ривожланиши тарихини, умумий концепциялари ва методология масалаларини, манбаларини, шу билимлар тармоғининг асосий назарий ва амалий муаммоларини, мавжуд материални нечоғлик билишини аниқлаб бериши, унинг илмий адабиётни, шу жумладан, чет эл даврий нашрларини ҳамда илмий тадқиқотларнинг замонавий усулларини қанчалик эгаллаганлигини кўрсатиб бериши лозим.

Тузувчилар: пед.ф.д., проф. О.Мусурманова
пед.ф.н., доц. О.Жамолдинова

Такризчилар: пед.ф.д., проф. Ф.Халилов
пед.ф.н., доц. С.Йўлдошева

СЎЗ БОШИ

Ҳозирги даврда педагогика фани бўлажак педагогларда педагогик маданиятни ривожлантириш, уларда педагогика фанининг илмий-назарий асосларини янгича тафаккур асосида онгли равишда тафаккур қилишларини таркиб топтириш, шунингдек, умумий касб тайёргарликларини методик таъминлашга йўналтирилган.

“Таълим тўғрисида”ги қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 07.02.2017 йилдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947 сонли фармони, 20.04.2017 йилдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909 сонли қарори ушбу дастурни шакллантиришда методологик асос бўлиб хизмат қилади.

13.00.01–Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежмент ихтисослиги бўйича педагогик маълумотга эга ҳар бир талабгор, қайси фан мутахассиси бўлиб етишишидан катъий назар ўқув-тарбиявий фаолиятни муваффақиятли олиб бориши учун зарур бўлган педагогик билимлар ва кўникмаларнинг умумий ҳажмини, умумкасбий ва шахсга йўналтирилган таълим талабларини билишлари лозим.

Педагогика тарихи талабгорнинг умумпедагогик билим даражасини, педагогик меросимизга ҳурмат билан муносабатда бўлишини аниқлайди. Таълим ва тарбия назарияси ва амалиёти, тарбия ва таълим, унинг ривожланиш жараёни жамиятнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши ва ҳар бир тарихий босқичда илмий билимлар даражаси билан боғлиқлиги тўғрисида аниқ тасаввур ҳосил қилади.

Бунда маориф ва педагогиканинг ижтимоий тараққиёт талабига жавоб берганлиги, илмий тараққиёт бир бутун тарбия назарияси ва амалиёти экани ҳисобга олинган. Таълим амалиёти, шунингдек, таълимдаги ютуқларнинг муҳимлиги ҳам назарда тутилади. У ёки бу педагогик концепциялар, таълимотларни тавсифлаганда шу таълимотлар ижодкорининг ҳаёти ва фаолиятидаги энг муҳим воқеаларни асос қилиб олиш назарда тутилган. Дастур маориф ва педагогика тарихини кишилиқ жамиятининг тараққиёти тарихи билан узвий алоқада баён этишга мўлжалланган. Педагогик фикр ривожланишини изчил ўрганиш бўлғуси мутахассисларга ҳозирги даврда ўтмишнинг илғор педагогикасининг узвий давоми эканлигини кўрсатиш келажак маориф ва педагогика тараққиёти йуналишларини англаб олишга ёрдам беради.

Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежемент ихтисослиги бўйича кириш ва малакавий имтиҳоннинг мақсад ва вазифалари:

- талабгорларнинг ҳозирги замон педагогика фанининг назарий асослари билан қуроллантириш;
- “Таълим тўғрисида”ги ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”ни амалга ошириш шароитида таълим самарадорлигини ошириш учун уларда зарур кўникмаларни ҳосил қилиш;
- педагогик тафаккурни шакллантириш негизини яратиш;
- педагогик фикрлаш қобилиятини таркиб топтириш;
- Фаробий, Беруний, Ибн Сино, Юсуф Хос Хожиб, Алишер Навоий, Абдулла Авлоний, Ян Амос Коменский, К.Д.Ушинский ва бошқа мутафаккирларнинг таълимий-ахлоқий, умумбашарий қадриятлари, “Қуръони Карим” ва “Ҳадиси Шариф”да ҳамда мамлакатимиз Президенти И.А.Каримовнинг нутқларидаги умуминсоний ва маънавий-ахлоқий тамойилларни билиш;
- ҳозирги замон таълим технологияларини билиш ҳамда уларни амалиётда қўллай олишдан иборатдир.

13.00.01- Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежмент ихтисослигига қўйиладиган талаблар:

Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежмент ихтисослигини ўрганиш жараёнида қуйидаги педагогик тушунчаларни билиш ва кўникмаларга эга бўлиш зарур: .

- таълим-тарбия ишларини мустақиллик ҳолатидан фойдаланилган ҳолда педагогик қонуниятлар ва тамойилларга уйғун ҳолда ўтказиш;
- педагогик фаолиятни режалаштиришда, яқин, ўрта даврни ва истиқболни кўзлаб мақсад, вазифаларни белгилаш;
- амалиётда ўқитиш ҳамда маънавий-ахлоқий тарбиялашнинг асосий шакллари қўллаш;
- амалиётда ўқитиш ва маънавий-ахлоқий тарбиялашнинг қулай метод ва воситаларини қўллаш, маълум вазиятларда улардан тўғри фойдалана олиш;
- ўз олдида қўйган вазифаларни тўғри бажарилишини ташкил этиш;
- шахс фаолияти ва ҳулкини рағбатлантириб бориш;
- педагогик вазиятлар, таълим ва тарбия натижаларини таҳлил эта олиш, жамоани ўрганиш; ўзлаштирмаслик сабабларини, камчиликларни аниқлаш ва уларни бартараф этиш учун самарали тадбирларни белгилаш;
- ўз билимини ошириб бориш, амалиётда педагогика фанидаги ютуқлар, илғор тажрибалардан фойдаланиш, қулай педагогик тадқиқотлар ўтказиш, педагогик фаолиятда юзакичилик ва бир қолипда ишлашга йул қўймай, ишга ижобий муносабатни намоён этиш;

- гуруҳ раҳбари ва тарбиячи-мураббий вазифаларининг самарадорлигига эришиш, ташқи таълим, ота-оналар, маҳалла, жамоатчилик, билан ўз-ўзини бошқаришни ташкил этиш.

Талабгор “Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежмент” фанини ўрганиш давомида замонавий таълим технологияси, компьютер, ахборот технологияси, педагогик вазиятларни моделлаштириш, педагогик мазмундаги амалий, илмий тадқиқот топшириқларини бажара олишини намоён эта олишлари зарур.

Дастурда “Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежмент” дан консультациялар 32 соатга мўлжалланган.

Консультацияларда дастурнинг мазмунига киритилган айрим мавзулар муҳокама этилади, мунозаралар ўтказилади, талабгорларнинг ахборотлари эшитилади.

Педагогика назарияси ва тарихи. Таълимда менежмент ихтисослигидан ўрганилиши зарур бўлган минимум билимлар мазмуни.

Ўзбекистон Республикаси Таълим тўғрисида қонун ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” асосида педагогика фани ва унинг жамиятда тутган ўрни ҳақида. “Таълим тўғрисида”ги Қонун ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг касбий таълимида тутган ўрни. Ўзбекистон Республикасида кадрлар тайёрлашнинг миллий модели ва унинг асосий таркибий қисмлари:

- шахс-кадрлар тайёрлаш тизимининг бош субъекти, таълим соҳасидаги хизматларнинг истеъмолчиси ва уларни амалга оширувчи.

- давлат ва жамият-давлат ва кадрлар тайёрлаш тизимининг фаолиятини тартибга солиш ва назорат қилишни амалга оширади ҳамда фуқароларнинг ўрта умумий таълим, ўрта махсус, касб-хунар таълими, олий таълим, олий ўқув юртидан кейинги таълим турларини олиш ҳуқуқини кафолатлайди;

- узлуксиз таълим ва унинг фаолият кўрсатиш принциплари таълимнинг устуворлиги, таълимнинг демократлашуви, таълимнинг ижтимоийлашуви, таълимнинг миллий йўналтирилганлиги, таълим ва тарбиянинг узвий боғлиқлиги, ҳар томонлама комил инсонни шакллантиришга йўналтирилганлиги, иқтидорли ёшларни аниқлаш;

- узлуксиз таълим тизими ва турлари; мактабгача таълим, умумий таълим, умумий ўрта таълим, ўрта махсус, касб-хунар таълими, олий таълим, олий ўқув юртидан кейинги таълим, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш, мактабдан ташқари таълим;

- фан-табиат ва жамият тараққиёти ҳақидаги янги фундаментал ва

тадқиқий билимларни шакллантириш, юқори малакали илмий ва педагогик кадрлар тайёрлаш соҳаси сифатида;

- ишлаб чиқариш-кадрларга бўлган эҳтиёжни, шунингдек, уларнинг тайёргарлик сифати ва савиясига нисбатан қуйиладиган талабларни белгиловчи асосий буюртмачи, кадрлар тайёрлаш тизимини молия ва моддий-техника жиҳатдан таъминлаш жараёнининг қатнашчиси.

- Педагогик касби. Педагогик касбининг пайдо бўлиши ва раванг топиши. Шарқ мутафаккирлари (Ал-Хоразмий, Абу Наср Форобий, Абу Райхон Беруний, Абу Али Ибн Сино, Алишер Навоий ва бошқалар) ва Ғарб педагоглари жамиятда педагогик касбининг тутган ўрни ҳақида.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И.А.Каримов демократик-ҳуқуқий давлат ва адолатли фуқаролик жамияти қуришда баркамол шахсни шакллантиришда тутган ўрни ҳақида. 2010 йил “Баркамол авлод йили” дастури тўғрисида. Ўзбекистон Республикасининг Таълим тўғрисида”ги Қонуни (1997 йил) таълим муассасалари ходимларини ижтимоий ҳимоя қилиш ҳақида.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури асосида баркамол шахсни шакллантиришга қўйилган талаблар. Ўқитувчи-мураббийнинг ўзига хос фазилатлари илмий дунёқараши ва инсонпарварлиги. Унинг ижтимоий-педагогик нуқтаи назари, баркамол авлод тарбияси учун ўқитувчи-мураббийнинг жамият олдидаги масъулияти, унинг касбий билимлари ва кўникмалари. Педагог истеъдоди ва қобилияти. Ўқитувчи-мураббийнинг педагогик ахлоқ-одоби ва назокати, унинг ўқувчилар, ота-оналар ва ҳамкасблари билан мулоқоти.

Педагогик маҳоратни эгаллаш йўллари: Абу Наср Фаробий, Абу Райхон Беруний, Абу Али Ибн Сино, Алишер Навоий, Ян Амос Коменский, Лев Толстой, Хамза Ҳакимзода Ниёзий, Абдулла Авлоний, Шакурий ва Бехбудий каби буюк шахсларнинг илмий салоҳияти ва педагогик маданияти. Уларнинг педагогика фани ва маориф ривожига қўшган ҳиссаси.

Педагогика фан сифатида. Унинг предмети, мақсад ва вазифалари. Педагогик тадқиқот методлари. Педагогика ижтимоий фан сифатида. Унинг жамият тараққиётида тутган ўрни, ривожланиш босқичлари ва илмий-назарий, амалий истиқболни белгилаш вазифалари. Педагогика фанининг асосий категориялари ва тушунчалари тарбия, таълим (ўқитиш, ўқиш), маълумот, билим, кўникма ва малакалар, ривожланиш.

Педагогика фанининг тузилиши. Педагогика фанининг тармоқлари. Педагогиканинг фалсафа, социология, психология, физиология, медицина ва бошқа инсоншунослик фанлари билан алоқаси. Педагогика фанлари тизими.

Асосий педагогик жараёнлар ва уларнинг бир бутунлиги, педагогик

жараёнларни тадқиқ қилишнинг ўзига хос хусусиятлари. Илмий педагогик тадқиқотларнинг назарий ва амалий жиҳатлари. Педагогика фанининг илмий-тадқиқот методлари ва уларнинг тавсифи. Назарий тадқиқот методлари қиёсий-тарихий таҳлил, қиёсий таққослаш, умумлаштириш, моделлаштириш ва бошқалар. Амалий тадқиқот методлари илмий кузатиш, суҳбат, интервью, сўровнома, тест, рейтинг, статистик таҳлил, ҳужжатлар таҳлили илмий тажриба, илмий тажриба синови (табiiй, лаборатория, амалий ва бошқалар). Тажриба-синов ишлари ва уларни кузатиш методикаси.

Шахснинг ривожланиши. Тарбияси ва ижтимоийлашуви Педагогик антропология. Шахс ҳақида тушунча. Индивид - шахс, шахснинг ўзига хослиги. Шахс ривожланишининг биологик ва ижтимоий асослари ҳамда жиҳатлари. Шахс ривожланиши ва тарбиясининг ўзаро уйғунлиги. Бола шахси - тарбия объекти ва субъекти сифатида. Шахс фаолияти. Ўқувчи- ёшларни ёш хусусиятларига кўра даврларга бўлиш. Ижтимоийлашув жараёнида шахснинг шаклланиши.

Тарбия мақсади ва вазифаси. Тарбия мақсади. Тарбия мақсадининг хилма-хиллиги. Ҳозирги демократик жамиятда ҳар томонлама ривожланган, мустақил фикр юритадиган эркин шахсни шакллантириш тарбия мақсади сифатида. Ўзбекистон биринчи Президенти И.А.Каримов мустақил Ўзбекистонни ривожлантиришнинг маънавий-ахлоқий илдизлари ҳақида.

Шарқ мутафаккирлари (Фаробий, Беруний, Ибн Сино, Жомий, Давоний, Навоий, Авлоний ва бошқалар) баркамол шахс тарбияси ҳақида.

Тарбия вазифалари ва мазмуни шахснинг миллий ва умумбашарий қадриятларни ўрганиши, унинг интеллектуал (ақлий), фуқаролик, маънавий-ахлоқий, жисмоний, меҳнат, иқтисодий, экологик, эстетик тарбияси ҳақида.

Хорижий мамлакатлар тарбия концепциясининг асосий ғоялари.

Дидактика-таълим назарияси сифатида. Таълим парадигмалари

Таълим ва ўқитиш назарияси (дидактика)-педагогика фанининг таркибий қисми ҳамда маълумотли бўлиш — маънавий-амалий фаолият жараёни сифатида. Унинг жамиятда тутган ўрни. Дидактиканинг вазифалари ва аҳамияти, асосий тушунчалари. Ҳозирги давр дидактика ривожланишининг асосий йўналишлари (концепцияси). Узлуксиз таълим концепцияси. Ўрта махсус ва касб-ҳунар таълими концепцияси. Ривожланувчи ва тарбияловчи таълим концепцияси. Уни ҳозирги давр педагогикасида амалга оширишга турлича ёндашувлар. Ўқув жараёнини “технологиялаштириш” концепцияси.

Унинг ижобий ва салбий томонлари. Ҳозирги давр дидактикаси тизимлари (анъанавий ва “замонавий”). Ҳозирги давр педагогикасида таълим парадигмалари анъанавий-консерватив, илмий, инсонпарварлашган (мантикий), рационалистик (бихевиористик), технократик, эзотерик.

Таълим жараёни ягона тизим сифатида. Таълим тамойиллари.

Таълим жараёни моҳияти. Таълим жараёнининг ягона тизим сифатида таснифи. Таълим борлиқни билишнинг ўзига хос шакли сифатида. Ўқитиш ва ўқиш жараёнлари тавсифи, уларнинг таълим жараёнидаги ўзаро алоқаси. Шарқ (ал-Фаробий, Беруний, Ибн Сино) ва Ғарб мутафаккирларининг гнесеологик ғоялари (қарашлари) таълим жараёнининг асоси сифатида. Таълим жараёнида ўзаро алоқа ва болаларнинг ривожланиши. Ўқитишнинг таълимий, тарбиявий ва ривожлантирувчи вазифаларининг бирлиги. Ўқувчи-ёшларнинг ўқув фаолияти ва унинг тузилиши. Тарбияланувчиларнинг репродуктив ва ижодий билиш фаолияти. Билимларни ўзлаштириш, малака ва кўникмалар жараёни ҳамда шахснинг ривожланиши. Таълим жараёнини ташкил қилишда тарбиячилар йўл қўядиган хатолар ва уларнинг олдини олиш. Таълим қонуниятлари ва тамойиллари. Уларнинг психологик ва физиологик асослови. Шарқ мутафаккирлари таълим тамойиллари ҳақида.

Таълим методлари ва воситалари. Таълим методлари ва усуллари ҳақида тушунча. Ҳозирги замон дидактикаси ва хусусий методикасида таълим методларини тавсифлашга турлича ёндашувлар. Айрим таълим методларининг тавсифи. Шарқ мутафаккирлари (Фаробий, Хоразмий, Беруний, Ибн Сино ва бошқалар) таълим методлари ҳақида. Турли ёш гуруҳларида таълим методларини қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари.

Таълим мазмунининг ўзига хос хусусиятлари ва ўқувчиларнинг билиш фаолияти, ривожланиш даражасига кўра таълим методларини фаоллаштириш йуллари. Таълим методларини такомиллаштириш. Педагогика тажрибасида таълим методлари самарадорлигини ошириш йўллари. Таълимнинг техникавий воситалари, компьютерлар ва турли аудиовизуал воситалардан фойдаланиш имкониятлари.

Таълимни ташкил этиш турлари ва шакллари. Таълимни ташкил этишнинг асосии шакллари. Таълим турлари: иллюстратив (анъанавий), проблемали (муаммоли), программалаштирилган таълим.

Таълимни ташкил этиш ҳақида тушунча, унинг хилма-хил турлари. Таълим мақсади ва ўқувчиларнинг ёш хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда ўқув ишларининг турли шаклларида фойдаланиш. Таълимни ташкил

этишнинг анъанавий шакли. Дарс типлари ва тузилиши. Ҳозирги замонда дарс ва дарсларни модернизациялаш йуллари. Дарсда ўқувчилар ўқув фаолиятини ташкил қилишнинг ялпи, гуруҳли ва якка тартибдаги шакллари уйғунлаштириш. Таълимни ташкил этишнинг ноъанавий шакллари; ўқув диалоглари, мунозара, дидактик (ишбоп, ролли) ўйинлари, тренинг, пресс-конференция, ўткир зеҳнлилар клуби, мусобақа дарслари, аукцион, “муъжизалар майдони”, “терговни билимдонлар олиб боради”, байт-барак ва бошқалар.

Маъруза ва семинар машғулоти, консультациялар, экскурсиялар, практикумлар, конференциялар. Ўқувчиларнинг уй вазифалари, уни ташкил этиш мазмуни ва методлари. Таълим шакллари ривожлантириш истиқболи. Ўқув ишларини ташкил этишнинг дарсдан ташқари шакллари: фан тўғараклари, илмий жамиятлар, олимпиадалар ва бошқалар. Ўқитувчи фаолиятида, ўқувишлари турли шакллари улар алоқадорлиги.

Тарбия жараёни моҳияти ва мазмуни. Тарбия тамойиллари. Тарбия жараёни тушунчаси ва тузилиши. Педагогик жараён қонуниятлари. Тарбия жараёни моҳияти ва ўзига хос хусусиятлари. Тарбия жараёни тизими ва тузилиши ҳамда унинг қонуниятлари. Тарбия жараёни мазмуни ҳамда тарбияланганлик мезонлари. Тарбия тамойиллари. Унга қўйиладиган талаблар тавсифи. Тарбиянинг ижтимоий йўналганлиги ва яхлитлиги тарбиянинг ижтимоий ҳаёт, меҳнат фаолияти билан алоқадорлиги, ҳар бир ўқувчи шахсининг ўзига хос ва шахсий муносабат ҳамда ёш хусусиятларини ҳисобга олиш. Тарбиявий таъсир этишда ягона талаб ва уйғунлик.

Болалар тарбия жамоаси-ягона педагогик жараённинг асосий шакли. Мустақил фикрловчи эркин шахсни шакллантириш таълим ва кадрлар тайёрлаш миллий моделининг асосий мақсади сифатида. Шарқ мутафаккирлари (Фаробий, Беруний, Ибн Сино, Навоий, Авлоний ва бошқалар) баркамол шахсга хос фазилатлар ҳақида. Шахснинг бошқалар билан мулоқот қилишга эҳтиёжи. Шахснинг жамоада қарор топиши.

Жамоа ҳақида тушунча. Шарқ мутафаккирлари жамоа ва унинг шахсга таъсири тўғрисида. Жамоанинг педагогик вазифалари. Жамоанинг турлари. Болалар ва ёшлар жамоасининг белгилари ва тузилиши. Жамоанинг таркиб топиш механизми ва босқичлари. Болалар уюшмаларига педагогик раҳбарлик.

Тарбиянинг умумий методлари. Тарбия методлари ҳақида тушунча. Тарбия методларининг мақсади, принциплари, мазмуни ва ўқувчиларнинг ўзига хос хусусиятларига, тарбияланганлик даражасига боғлиқлиги.

Ўзбек халқ педагогикасида тарбия методлари. Тарбияда ибрат-намуна кўрсатишнинг тутган ўрни. Ишонтириш методлари, ҳикоя, мунозара, суҳбат, маъруза ва бошқалар. Тарбия усуллари: муҳокама, ишонч билдириш, тушуниш, ҳамдардлик билдириш, рағбатлантириши танқид ва бошқалар.

Ижтимоий хулқ-атвор тажрибасини шакллантириш методлари: Болалар ҳаётини уюштириш ва улар билан ҳамкорлик қилишнинг моҳияти. Жамоа истиқболи, ўйин, ягона талаблар, ўз-ўзини бошқариш, мусобақа, ўз-ўзига хизмат ва бошқалар.

Илмий дунёқарашни шакллантириш ва ўқувчиларни ақлий тарбиялаш. Илмий дунёқараш, тафаккур ва миллий мафкурани шакллантириш ўқув-тарбия жараёни мақсади сифатида. Ақлий тарбия ва илмий дунёқарашнинг асосий белгилари ва моҳияти. Илғор илмий дунёқарашнинг асосий таркибий қисмлари: илмий қараш, эътиқод, илмий тафаккур.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва биринчи Президент И.А.Каримов асарларида ёшларнинг ақлий камолоти, тафаккури ва илмий дунёқарашига қўйилган талаблар. Шарқ мутафаккирлари (Фаробий, Беруний, Ибн Сино, Юсуф Хос Хожиб, Накшбандий, Навоий ва бошқалар.) илмий билим ва ақлий тарбияни ташкил қилиш, унинг мазмуни ва методлари ҳақида.

Ақлий тарбиянинг вазифалари ва мазмуни. Билим, малака ва кўникмаларнинг шаклланиши - ақлий тарбия асоси сифатида. Ўқувчиларнинг интеллектуал ривожланиши. Умумий таълим фанларини ўқитишда ақлий фаолият маданияти, малака ва кўникмаларини шакллантириш.

Иқтисодий тарбия ўқувчиларда илмий дунёқарашни шакллантиришнинг таркибий қисми сифатида. Бозор муносабатлари ҳамда иқтисодий ислохотлар шароитида тарбиянинг вазифалари ва мазмуни.

Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.А.Каримов жамиятни янгилаш шароитида иқтисодий тамойиллар ҳақида. Дарс, дарсдан ташқари машғулотлар ва оилада иқтисодий тарбия.

Экологик тарбия ўқувчилар дунёқарашини шакллантиришнинг таркибий қисми сифатида. Экологик онг ва маданиятни шакллантириш. Дарс ва дарсдан ташқари машғулотлар ҳамда оилада экологик тарбиянинг шакл ва методлари.

Фуқаролик тарбияси. Шахсни шакллантириш, камол топтириш жараёнида фуқаролик тарбиясининг вазифалари ва мазмуни.

Ўзбекистон

Республикасининг Конституцияси, "Таълим тўғрисида"ги Қонун ва

Ўзбекистоннинг биринчи Президенти И.А.Каримов асарларида ёшларнинг фуқаролик тарбияси “Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш-устивор мақсадимиздир” ҳамда мавзусидаги маърузалари .

Фуқаролик тарбиясининг вазифалари таълимий, тарбиявий ва ривожлантирувчи. Фуқаронинг етуқлик мезонлари. Ўқувчиларни фуқаролик руҳида тарбиялашда давлат рамзларидан (Ўзбекистон Республикаси мадҳияси, Ўзбекистон Республикаси герби, Ўзбекистон Республикаси байроғи) фойдаланиш. Фуқаролик тарбиясининг умуминсоний жиҳатлари; тинчликни сақлаш, экологик муаммолар, тинчлик ва жаҳон бадий маданиятини сақлаш, иқтисодий, илмий, маданий ҳамкорлик.

Ватанпарварлик ва байналмилаллик - фуқаролик тарбиясининг асослари. Биринчи Президент И.А.Каримов асарларида ватанпарвар ва байналмилал тарбияга қўйилган талаблар “Асосий вазифамиз–Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир” мавзусидаги маърузалари.

“Ватанпарварлик” тушунчасининг моҳияти. Шарқ мутафаккирлари (Фаробий, Беруний, Ибн Сино, Навоий, Авлоний ва бошқалар.) ватанпарварлик тарбияси ҳақида. Ватанни севмоқ–иймондандир “Байналминаллик” тушунчасининг моҳияти халқлар дўстлиги, тенглик биродарлик ҳамжиҳатлик, бошқа миллат вакиллари, уларнинг урф-одатлари анъаналарига ҳурмат, эҳтиром.

Ватанпарварлик ва байналмилаллик тарбиясининг мазмуни ва методлари, унинг ташкил қилиш шакллари. Ҳарбий - ватанпарварлик тарбияси. Ватанни ҳимоя қилиш ҳиссини шакллантириш. Ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясининг шакллари дарслар, тўғараклар, клублар, “Ватанпарвар” ўйини ва бошқалар. Ҳуқуқий тарбия. Ўқувчиларда ҳуқуқий онг ва ҳуққ атвори шакллантириш фуқаролик тарбиясининг таркибий қисми сифатида. Ҳуқуқнинг ижтимоий вазифалари: бошқарувчи, тартибга солувчи, ҳимоя қилувчи, муҳофаза этувчи тарбиявий. Ҳуқуқий тарбиянинг тузилиши ва ҳуқуқий саводхонлик (ҳуқуқий билимлар)–бошланғич ҳуқуқий билимларни эгаллаш, ахлоқий ва сиёсий ҳис-туйғулар қонунга ҳурмат, фуқаролик шон-шарафини ҳис қилиш, Ҳуқуқий тафаккур – ҳуқуқ меъёрлари нуктаи назаридан кишиларнинг ҳатти ҳаракатлари феъл-атворини баҳолаш. Ҳуқуқий маданият-ҳуқуқий тарбиянинг асоси сифатида. Ҳуқуқий маданиятнинг тузилиши, меъёрларни билиш, улардан фойдаланиш кўникмаси. Ҳуқуқни тарбиянинг мазмуни методлари ва ташкилий шакллари. Ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликнинг олдини олишда ҳуқуқий тарбиянинг аҳамияти.

Меҳнат тарбияси. Шахсни камол топтириш жараёнида меҳнат тарбиясининг мақсади ва вазифалари. Шарқ мутафаккирлари меҳнат тарбияси ҳақида. Жаҳон иқтисодий инқирозининг таълим-тарбияга таъсири. (биринчи Президент И.Каримовнинг “Жаҳон молиявий-иқтисодий инқироzi Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари” асари бўйича –Т.: 2009 йил.). Меҳнатнинг моҳияти ва вазифалари. Меҳнат қилиш онгингбош вазифаси одамларда онгли меҳнаткаш, мулкдорлик психологиясини шакллантириш.

Бозор муносабатларига ўтиш шароитида таълим муассасаларида меҳнат тарбияси тизими ва унинг мазмуни. Меҳнат фаолиятининг асосий турлари: ўқув меҳнати, ижтимоий фойдали меҳнат, ўз-ўзига хизмат қилиш меҳнати ишлаб чиқариш меҳнати. Бозор муносабатларини ривожлантириш ва иқтисодий ислохотлар шароитида иқтисодий тарбия вазифалари, методлари ва мазмуни.

Ўқувчиларни юксак маънавий-ахлоқий тарбиялаш.

И. А. Каримов асарларида шахсни юксак маънавий-ахлоқий ривожлантириш ва шакллантиришнинг асосий тамойиллари; умуминсоний қадриятларга содиқлик, халқимизнинг маънавий меросини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, инсоннинг ўз имкониятларини эркин намоён қилиши, ватанпарварлик. Биринчи Президент И.Каримовнинг “Юксак маънавият–енгилмас куч” (Т.:2008 й) асарида маънавият-маърифат ғоялари. Маънавий-ахлоқий тарбия мезонлари. Педагогик қаровсиз қолган ўқувчиларни маънавий-ахлоқий тарбиялашнинг ўзига хос хусусиятлари. Ўқувчи -ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш. Жинсий тарбия.

Нафосат тарбияси. Нафосат тарбиясининг мақсад ва вазифалари Мактабда нафосат тарбиясининг мазмуни, шакл ва методлари. Нафосат тарбиясида умуминсоний ва миллий, маънавий қадриятлардан фойдаланиш.

Таълим жараёнида нафосат тарбияси. Санъат асарлари, дунё ва миллий маданият, тарихий ва меъморий ёдгорликларни, Ватан табиати бойликларини қадрлаш ва авайлаб асраш кўникмаларини шакллантириш. Ёшларнинг нафосат тарбиясида салбий ҳолатларнинг олдини олиш (ёшлар орасида маънавий жиҳатдан савиясиз санъат асарларининг кириб келишига йўл қўймаслик).

Жисмоний тарбия. Шахснинг ҳар томонлама камол топишида жисмоний тарбиянинг ўрни ва вазифалари ҳақида. Жисмоний тарбия концепцияси (1992). Шарқ мутафаккирлари жисмоний тарбия ҳақида. Ўқувчи-ёшларни жисмоний

тарбиялашнинг комплекс дастури.

Жисмоний тарбиянинг чақириқча ҳарбий тайёргарлик билан боғлиқлиги. Жисмоний тарбиянинг ташкилий шакллари. Жисмоний тарбия машғулотлари, жисмоний тарбия ва спорт секциялари. Оммавий байрамлар, Мусобакалар. Туризм. Спартакиадалар. Ўқувчи-ёшлар саломатлигини мустаҳкамлаш ва чиниқтиришда табиий омиллардан фойдаланиш. Ўқувчи-ёшлар спорт мажмуаларининг ўзига хос хусусиятлари.

Ўқувчилар гигиенаси муаммолари. Ўқувчи-ёшларнинг турмуши, меҳнати дам олишининг кун тартиби, ўқувчиларнинг ўз-ўзини жисмоний чиниқтиришни тарбиялашга рағбат уйғотиш. Оилада болаларнинг жисмоний тарбияси. Улар тарбиясининг жинсий ва ахлоқий-эстетик жиҳатлари. Ўқувчи-ёшларни кашандалик ва алкоголизмга нафрат руҳида тарбиялашнинг жисмоний ва ахлоқий жиҳатлари.

Оилада тарбия асослари. Жамият тарққиётининг турли даврларида оила тарбиясининг концептуал асослари; умуминсоний қадриятлар, шунингдек, тўғрилиқ, ор-номус, кадр-қиммат, меҳр-шафқат, инсонпарварлик ва меҳнатсеварлик, яхшилиқка—яхшилиқ билан жавоб қайтара олиш каби фазилатларни шакллантириш. Оила ва унинг тарбиявий вазифалари. Оиланинг ҳозирги даврдаги муаммолари. Оила аъзоларининг ахлоқий муносабатлари. Оила тарбиясининг ҳукукий асослари. Давлат ва ҳукуматнинг оилани мустаҳкамлашга ғамхўрлиги. “Оила” илмий-амалий марказининг вазифалари ва фаолиятининг мазмуни. “Мактаб, оила ва жамоатчилик” концепциясининг асосий йўналишларида, жамоатчиликнинг ўзаро алоқадорлиги шакллари.

Шарқ мутафаккирлари Фаробий, Беруний, Ибн Сино, Юсуф Хос Ҳожиб, Алишер Навоий, Абдулла Авлоний ва бошқалар оила тарбияси ҳақида. Оила тарбиясида умуминсоний ва миллий анъаналардан фойдаланиш.

Оила—умуминсоний қадрият ва жамиятнинг асосий негизи сифатида. Оила—ўзига хос жамоа. Оиланинг турмуш тарзи, урф-одатлари, анъаналари, фуқаролик етуклиги ва маданий муносабатларнинг тарбия жараёни ва натижаларига таъсири. Оилавий ҳаётни ташкил этиш; оила аъзоларининг кун тартиби, мажбуриятлари.

Оиланинг фарзандлар ўқув фаолиятига ғамхўрлиги. Дам олишни ташкил этиш. Оилада ўқувчиларни тарбиялаш шарт-шароитлари. Болаларни ота-оналар ва катта ёшлиларга ҳурмат руҳида тарбиялаш. Оила тарбияси қоидалари. Оила тарбиясида хатоликлар ва қийинчиликлар, уларни бартараф этиш йўллари.

Таълим муассасаси менежменти. Таълим муассасасида давлат-

жамоат бошқарувининг психологик-педагогик асослари.

Таълим муассасасини бошқариш вазифалари ва принциплари. Таълим муассасаси директори ва унинг ўринбосарлари, уларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари.

Педагогик жамоа ва унинг иш услубиётлари. Педагог кадрлар малакасини ошириш ва уларни аттестациядан ўтказиш, ёш ўқитувчилар билан ишлаш.

Олий таълим муассасаларида ички назорат вазифалари, принциплари, ташкилий шакллари ва методлари.

Педагогика тарихи фан ва ўқув предмети сифатида. Унинг мақсад ва вазифалари. Маориф ва педагогика тарихи фан ва ўқув предмети сифатида. Ўрганиладиган предметнинг мақсади ва вазифалари. Унинг моддий ва маънавий тараққиёт билан боғлиқлиги. Ўзбекистон Республикаси биринчи Президенти И.А.Каримов таълим-тарбия жараёнида аجدодлар меросидан самарали фойдаланишнинг тарбиявий аҳамияти ҳақида. Маориф ва педагогика тарихини даврлаштириш муаммолари.

Энг қадимги даврлардан VII асргача таълим-тарбия ва педагогик фикрлар. Энг қадимги ёдгорликларда инсон тарбиясига оид фикрлар. Қадимги даврларда тарбиянинг келиб чиқиши ва уни кишиларнинг меҳнат фаолияти билан боғлиқлиги. Ибтидоий одамлар ҳаётида тарбиянинг ўзига хос хусусиятлари. Фольклор намуналарида оғзаки таълим усуллариининг ифодаланиши. Қадимги афсоналар, кўшиқлар, "Ўғитнома"ларда ахлоқ-одоб, таълим-тарбияга оид масалаларнинг ифодаланиши. Қадимги давлатлар Сўғдиёна, Бактрия ва Хоразмда таълим-тарбиянинг ривожланиши. Мазкур давлатларда педагогик фикрларнинг пайдо бўлиши.

Энг Қадимги ёзма манбаларда таълим-тарбия масалалари. "Авесто"—энг қадимги маърифий ёдгорлик намунаси. Қадимги "Авесто", хоразм, сўғд, уйғур, туркий-рун ёзувларининг таълим-тарбияни ривожлантиришдаги ўрни. Ўрхун-Энасой обидалари, уларнинг маърифий аҳамияти. Култегин, Билга хоқон, Тунюқуқ битикларида таълим-тарбиянинг ўзига хос хусусиятлари. Туркий халқларнинг дастлабки савод мактаблари.

Сомонийлар давлатида ёшларга ҳарбий-жисмоний тарбия бериш. "Ойиннома"—ҳарбий-жисмоний таълим-тарбияга оид дастлабки дидактик асар сифатида.

VII асрдан XIV асрнинг биринчи ярмигача тарбия, мактаб ва педагогик фикр тараққиёти. Ислом дини ёйилишининг таълим-тарбияга таъсири. Мусулмон мактабларида таълим-тарбия мазмуни. Араб тилини савдо

ва маданий алоқалар тилига айланиши.

Қуръоннинг муқаддас фалсафий-ахлоқий асар сифатида ўрганилиши.

Ғаззолий–ислом фалсафаси ва педагогикасининг асосчиси сифатида. “Кимёи саодат” асари ва унинг тарбия тараққиётидаги ўрни. Масжидлар ва улар ҳузуридаги мактабларда таълим-тарбия. Савод чиқариш услубиёти “Чор китоб” ва “Хафтияк” –дастлабки савод дарсликлари сифатида.

Ҳадис илмининг пайдо бўлиши. Имом Исмоил ал-Бухорий, Ат-Термизий ва бошқа муҳаддисларнинг ҳадис илмини яратишдаги хизматлари. Имом ал-Бухорийнинг “Ас-саҳиҳ”, “Ал-адаб ал-муфрад асарларининг инсон маънавий камолотининг таркиб топишидаги ўрни.

Шарқ Уйғониш даври ва унда таълим-тарбиянинг тараққий этиши. Ал-Хоразмий, Абу Наср Фаробий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Синоларнинг умумпедагогик ҳамда дидактик ғоялари.

Махмуд Қошғарий, Юсуф Хос Ҳожиб, Кайковус, Аҳмад Югнакийларнинг таълимий-ахлоқий қарашлари. Махмуд Қошғарий ва унинг “Девони луғатит турк ” асари. Юсуф Хос Ҳожибнинг “Кутадғу–билиг”и таълим-тарбияга оид биринчи асар сифатида. Кайковуснинг Қобуснома асари. Асарнинг педагогик фикр тараққиётида тутган ўрни.

Аҳмад Югнакий ва унинг “Ҳиббат ул-ҳақойик” асари. Ҳунар ўрганишга доир рисоалар ҳақида. Аҳмад Яссавий “Хикматлар” ининг ахлоқий-маърифий аҳамияти. Таълимий-ахлоқий асарларнинг таржима қилиниши. Шайх Саъдийнинг йирик ахлоқий-фалсафий асари “Тулистон”нинг шахс камолотини таркиб топтиришдаги ўрни.

XIV- XVI асрларда тарбия, мактаб ва педагогик фикрлар. XIV-XVI асрларда Мовароуннаҳрда таълим-тарбия ва педагогик фикрлар. Ижтимоий ҳаётнинг тарбия, таълим ва педагогик фикр тараққиётига таъсири. Илм-фан, таълим-тарбиянинг раванқ топа бориши.

Мовароуннаҳрда Амир Темурнинг марказлашган маҳаллий давлатининг пайдо бўлиши ва унинг илм-маърифатнинг тараққий этишдаги ўрни. Мактаб ва мадрасаларда таълим-тарбия хусусиятлари. Табиий фанларни ўқитишнинг ривожланиши. Улуғбекнинг илм-маърифат соҳасидаги хизматлари. Унинг даврида таълим-тарбия тизими. Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг илм-маърифат, таълим-тарбия соҳасидаги хизматлари.

Абдурахмон Жомий, Алишер Навоий, Давоний, Хусайн Воиз, Кошифийларнинг таълимий-ахлоқий мероси. Навоийнинг “Ҳайрат ул –аброр”, “Маҳбуб ул-қулуб” асарлари. Навоийнинг мактаб ва мадрасаларни ривожлантиришдаги фаолияти. Абдурахмон Жомий, Алишер Навоийларнинг ахлоқий қарашлари. Жомийнинг "Тухфатул ахрор", Алишер Навоийнинг

“Махбуб ул-қулуб” асарларининг шахс камолотидаги аҳамияти.

Давоийининг ахлокий қарашлари. “Ахлоки Жалолий” асарининг педагогик фикр тараққиётида тутган ўрни. Ҳусайн Воиз Кошифийнинг ахлокий қарашлари. “Футувватномаи Султоний” асари ва унинг ахлокий тарбияда тутган ўрни.

XVII асрдан XIX асрнинг ярмигача тарбия, мактаб ва педагогик фикрлар. XVII–XVIII аср ва XIX асрнинг биринчи ярмида Бухоро, Қўқон ва Хива хонликларида илм-фан тараққиёти. Хонликларда масжид-мадрасаларнинг бунёдга келиши.

Мадрасаларда “Қуръон”, “Тафсир”, “Одоб ас-солиҳин”, “Сабот ул-оҷизин”, “Кимёи саодат”, “Ҳадис”, “Шамойил ул-наби”, “Ҳикмат ул-айн”ларнинг ўрганилиши. Қўқон ва бошқа хонликларда қизлар мактаблари.

Жаҳон Отин Увайсий ва унинг қизлар мактаби. Муҳаммад Содик Қошғарий ва унинг “Одоб ас-солиҳин” асари. Кайковуснинг “Кобуснома”, Саъдийнинг “Гулистон” каби маърифий асарларининг туркий тилга таржима қилиниши. Муҳаммад Содик Қошғарийнинг, Одоб ас-солиҳин асарида одоб-ахлоқ масалалари.

XIX асрнинг иккинчи ярми ва XX аср бошларида тарбия ва педагогик фикрлар. Туркистон ўлкасида ислом-диний тарбиявий муассасаларнинг анъанавий тизими. Туркистонда чоризм мактаб сиёсатининг бошланиши. Мусулмон мактабларига бўлган салбий муносабат.

Туркистон ўлкасида педагогик фикрларнинг пайдо бўлиши, Сиддикий, Ҳамза, Шакурый, Авлоний, Бехбудий ва бошқаларнинг мактаб ва маорифнинг ривожлантиришдаги хизматлари.

Туркистонда жади́дчилик ҳаракати. Янги усул мактабларининг пайдо бўлиши. И.Гаспирали фаолияти. Мунаввар Қори, Авлоний, Шакурый, Бехбудийларнинг янги усул мактабларини ташкил этиш борасидаги фаолияти. Саид Расул Саид Азизовнинг “Устоди аввал” дарслиги, Абдулла Авлонийнинг “Туркий Гулистон ёхуд ахлоқ” асарида таълим-тарбия тизими. Ҳамза, Фитрат фаолияти ва миллий педагогик мероси.

1917-1990 йилларда Ўзбекистонда мактаб ва педагогика фани. 1917 йилда Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилингунга қадар бўлган даврда Ўзбекистонда халқ таълими ва педагогика фанида турғунлик. 70 йил давомида халқ таълимида адолатсиз миллий сиёсатнинг амалга оширилиши.

Халқ маорифи соҳасида мактаб дарсликлари ва ўқув қўлланмаларининг

яратилиши. Таълим-тарбия жараёнининг мустабид тузум мақсадига мувофиқ ташкил этилиши ва унинг салбий оқибатлари. Ўзбекистон маърифатпарварлари Шакурий, Бехбудий, Абдулла Авлоний, Ҳамза, Фитрат ва бошқаларнинг илмий-педагогик меросининг ўрганилиши.

Мустақил Ўзбекистон Республикасида таълим тизими ва педагогик фикр тараққиёти. Ўзбекистон Республикасида мустақилликнинг эълон қилиниши ва таълим тизимидаги ислохотлар. Миллий мактабни ташкил этиш муаммолари. “Таълим тўғрисида”ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”.

Педагогик тадқиқотларнинг асосий йўналишлари. Ўзбек халқининг маърифий қадриятларидан таълим-тарбияда фойдаланиш.

Ўзбекистон Президенти И.А.Каримов таълим-тарбия соҳасидаги ислохотлар ва баркамол авлод тарбияси ҳақида. И.А.Каримов асарларида баркамол авлод тарбияси ва таълим-тарбияни ислох этиш ғоялари.

Жаҳон педагогика фани ривожланиши тарихининг баёни. Қадимги Юнонистон ва Рим давлатларида таълим-тарбия. Қадимги Шарқ давлатларида ва Юнонистонда педагогик фикрларнинг пайдо бўлиши.

Қадимги Юнонистон (Спарта, Афина) давлатларида тарбия ва таълим тизими. Қадимги юнон файласуфлари (Сукрот, Афлотун, Арасту ва Демокрит) таълимотида тарбия масалалари.

Ғарбий Европа мамлакатларида таълим-тарбия. Я.А.Коменскийнинг педагогик тизими. Унинг педагогика фани тараққиётидаги аҳамияти. Рус педагог олимларининг педагогик ғоялари. К.Д.Ушинскийнинг педагогик мероси. XIX аср ва XX аср бошларида Ғарбий Европа, АҚШ, Россияда педагогик илохотлар ва унинг асосий оқимлари. Жаҳон мамлакатларида педагогиканинг фан сифатида ривожланиши.

Ҳозирги даврда жаҳон ривожланган мамлакатларида халқ таълими ва педагогика фани. Иқтисодий ривожланган мамлакатларда таълим тизими ва мактабларда таълим-тарбия амалиёти. Жаҳон мамлакатларидаги замонавий-ижтимоий билимлар тизимида педагогика фани ва унинг асосий омиллари. АҚШ, Япония, Англия, Туркия, Жанубий Кореяда таълим ва тарбия тизими, мазмуни ва тараққиёти.

ПЕДАГОГИКА НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ТАЪЛИМ МЕНЕЖМЕНТИ МУТАХАССИСЛИГИ БЎЙИЧА КИРИШ ИМТИҲОНИ САВОЛЛАРИ

1. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида Қонуни ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” асосида таълим тизимини ислоҳ қилиш йўллари.
2. Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.Каримовнинг «Юксак маънавият–енгилмас куч» (Т., 2008 й.) асарида маънавият ва маърифат ғоялари.
3. Жаҳон Иқтисодий инқирозининг таълим-тарбияга таъсири. (Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.Каримовнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари” асари бўйича. - Т.: 2009 йил)
4. Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг 2010 йил 27 январь куни бўлиб ўтган қўшма мажлисидаги “Мамлакатни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш–устивор мақсадимиздир” ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2010- йил 29 январь куни бўлиб ўтган мажлисидаги “Асосий вазифамиз–Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир” мавзуларидаги маърузалари педагогик тадқиқотларнинг устувор йўналишларига қандай таъсир кўрсатади.
5. Жаҳон молиявий иқтисодий инқирози шароитида ижтимоий-гуманитар соҳалардаги ислохотларнинг пировард натижалари нималардан иборат (Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президент И. А.Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасини 2010 йил 29 январь куни бўлиб ўтган мажлисидаги "Асосий вазифамиз –Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир” маърузаси асосида).
- 6 Педагогика–ижтимоий фан ва унинг жамият тараққиётида тутган ўрни. Ҳозирги шароитда педагогика фани олдида турган долзарб муаммолар.
- 7 Абу Али Ибн Сино ва Абу Райхон Берунийларнинг умумпедагогик ҳамда дидактик ғоялари.
8. Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.А.Каримов баркамол авлод тарбияси ҳақида.
9. Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.А.Каримов ўқитувчи кадрлар тайёрлаш ҳақида.
10. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни (1997) да таълим тизимини ислоҳ қилишнинг асосий принциплари.
11. Таълим соҳасида давлат сиёсатининг асосий тамойиллари. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисидаги” Қонуни асосида (1997)

12. Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.А.Каримовнинг “Баркамол авлод Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори” мавзусидаги нутқининг мазмуни ва унинг моҳияти.
13. Ўзбекистон Республикасининг биринчи Президенти И.А.Каримовнинг мустақил Ўзбекистонни ривожлантиришнинг маънавий-ахлоқий негизлари ҳақида.
14. Ўзбекистон Республикаси Конституциясида таълим-тарбиянинг қонуний асослари.
15. Илмий–педагогик тадқиқот услублари классификацияси. Эксперимент услубининг илмий педагогик тавсифи.
16. Ўқувчиларда мустақил фикрлаш малакаларини шакллантиришнинг мазмуни, моҳияти ва усуллари.
17. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойилларини ўқувчилар онгига самарали сингдириш усуллари.
18. Кичик, ўрта ва катта синф ёшидаги ўқувчиларнинг психологик-педагогик тавсифи. Таълим-тарбия жараёнида ўқувчиларнинг индивидуал ва ёшига хос хусусиятларини ҳисобга олиш.
19. Ўзбекистон Республикаси Конституциясидаги халқ таълимига доир моддаларни изоҳланг.
20. Ўқитиш услублари классификацияси ва бу услубларнинг қўлланилиш хусусиятлари.
21. Мовароуннаҳрда тарбиянинг асосий йўналишлари. Педагогик фикрнинг ривожланиши. (Мирзо Улуғбек, А.Навоий, Бобур тарбия ҳақида)
22. Замонавий мактабда ўқитиш шакллари. Дарс-мактабда асосий таълим шакли сифатида. Замонавий дарсларга қўйиладиган талаблар.
23. Таълим-тарбия жараёнида ўқитувчи ва ўқувчилар орасидаги демократик муносабатларни шакллантиришнинг мақсади ва асосий усуллари.
24. Ўқитувчи фаолиятини илмий ташкил этишнинг асосий йўналишлари. Информацион технологияларни педагогик жараёнда қўллаш усуллари.
25. Ўрта аср Шарқ мамлакатларида педагогик фикр. Буюк мутафаккирлар ўқитиш ва тарбиялаш муаммолари ҳақида. (Фаробий, Ибн Сино, Беруний)
26. Таълимда интерактив услубларни қўллашнинг мақсади, моҳияти ва вазифалари.
27. Ҳозирги замон мактабида маънавий-ахлоқий тарбия муаммолари. Маънавий-ахлоқий тарбиянинг бугунги кундаги вазифалари ва асосий йўналишлари.
28. Ўқувчиларнинг билиш фаолияти ва ҳуқ-атворини шакллантириш

усулларининг тавсифи ва уларни самарали қўллаш шароитлари.

29.Тарбия-шахсни шакллантириш ва ривожлантириш жараёни сифатида. Тарбия жараёнининг мазмуни, қонуниятлари ва асосий тамойиллари.

30. Туркистонда жаидчилик ҳаракатининг мактаб ва маорифга кўрсатган таъсири. (Бехбудий, Авлоний, Фитрат, Чўлпон).

31 Таълим жараёнида замонавий педагогик технологияларни қўллашнинг асосий моҳияти ва аҳамияти. Педагогик технологияларнинг афзаллиги нимада?

32. Тарбия услубларининг турлари. Ўқувчиларга қўлланиладиган Мовароуннаҳрда тарбиянинг асосий йўналишлари. Педагогик фикрнинг ривожланиши (Мирзо Улуғбек, А.Навоий, Бобур тарбия ҳақида).

33. Таълим-тарбия жараёнида ўқитувчи ва ўқувчилар орасидаги демократик муносабатларни шакллантиришнинг мақсади ва асосий усуллари.

34. Ижтимоий онг ва ижтимоий ахлоқий шакллантириш усуллари. Шахс, гуруҳ, жамоа.

35. Ўзбекистон Республикасининг таълим тизими. Ўзбекистон Республикасида таълим турлари. Давлат ва нодавлат таълим муассасалари.

36. Таълимда рейтинг тизимини қўллашдан қўзланган асосий мақсад.

37. Қадимги Юнон олимлари Сукрот, Афлотун, Арасту, Демокрит илмий ишларида таълим ва тарбия борасидаги ғоялар.

38. Академик лицей, касб-ҳунар коллежларида таълимнинг ўзига хос хусусиятлари.

39. Педагогика шахсни тарбиялаш ва такомиллаштириш тўғрисидаги фан сифатида. Унинг предмети, вазифалари, тузилиши ва бошқа фанлар билан алоқаси.

40.Умумий ва ўрта таълим вазифалари, унинг босқичлари. Ўрта махсус, касб-ҳунар таълимининг мақсад ва вазифалари.

41. Илмий-педагогик тадқиқот методлари: кузатиш, сўров (социологик), эксперимент илғор педагогик тажрибани ўрганиш ва бошқалар.

42.Юсуф Хос Ҳожибнинг “Қутадғу билиг” асари (XI аср)
таълим– тарбияга оид биринчи, маърифий асар сифатида.

43. ХХI асрда педагогика фани (муаммолар, ечимлар).

44.Я.А.Коменскийнинг “Буюк дидактика” асарининг педагогик фикр тараққиётида тутган ўрни.

45.Ўқувчи шахси тарбия объекти ва субъекти сифатида. Шахс ривожланишининг асосий омиллари.

46.Халқ педагогикаси ва унинг таълим - тарбияда тутган ўрни.

47. Абдулла Авлонийнинг “Туркий гулистон ёхуд ахлоқ асарида таълимий-ахлокий масалалар.
48. “Авесто”да таълим-тарбия масалалари.
49. Ўқитиш сифатини назорат қилиш.
50. Рейтинг назорат тизимида ЭҲМдан фойдаланиш.
51. Я.А.Коменскийнинг “Буюк дидактика” асари ва унинг педагогика фанида тутган ўрни.
52. Синф раҳбарининг тарбиявий ишлари.
53. Таълимни дастурлаштириш ва компьютерлаштириш.
54. Синфдан ва мактабдан ташқари тарбиявий ишлар ва уларни ташкил этиш методикаси.
55. Давлат таълим стандартлари ва уни ҳаётга татбиқ этиш муаммолари.
56. Таълим–тарбия жараёнида мустақил фикрлаш ва илмий дунёқарашни шакллантириш. Уни тарбиялашнинг асосий усул ва воситалари.
57. Ўқитиш жараёнини муаммоли ташкил қилиш.
58. Дидактика ўқитиш жараёни тўғрисидаги фан сифатида.
59. Тарбияловчи жамоани шакллантириш услублари: педагогик талабларни қўйиш, ўқувчилар фаоллигини тарбиялаш, ижтимоий фикрни шакллантириш.
60. Асосий педагогик категория ва тушунчалар. Шахснинг ривожланиши, тарбияси ва шаклланиши, шахснинг шаклланишига таъсир этувчи омиллар.
61. Ўқитиш методлари ва воситалари.
62. Тарбия методлари ва воситалари ҳақидаги тушунчалар. Педагогика фанида тарбия методларининг классификацияси.
63. Мактабда таълимнинг мазмуни. Давлат таълим стандартлари.
64. Ғоя ва мафкура тушунчаларининг моҳияти. Таълим ва тарбия жараёнида ўқувчиларда миллий ғоя ва мафкурани шакллантириш.
65. Ўқитишнинг синф–дарс тизими. Дарслар типологияси ва структураси.
66. Ўқитувчини дарсга тайёрлаш. Дарсга қўйиладиган замонавий талаблар.
67. Педагогика шахсни тарбиялашда ва такомиллаштириш тўғрисидаги фан сифатида. Унинг предмети, вазифалари, тузилиши ва бошқа фанлар билан алоқаси.
68. Таълим жараёнида АКТдан фойдаланишнинг дидактик асослари.
69. Таълим ва тарбияда инновацион технологиялардан фойдаланишнинг мазмун ва моҳияти.

70. Таълим менежменти ва таълим менежерига қўйиладиган малакавий талаблар.
71. Мустақиллик йилларида таълим тизимини ислоҳ қилишнинг устувор йўналишлари.
72. Таълим мазмуни ва унинг моҳияти. ДТС ва унинг тузилиши.
73. Шахсга йўналтирилган таълим технологияси.
74. Мустақиллик йилларида олий таълим муассасалари педагог ва раҳбар кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш бўйича ислохотлар.
75. Мустақиллик йилларида ёшлар таълими ва тарбиясига оид ҳуқуқий - меъёрий ҳужжатлар ва уларнинг моҳияти.
76. Ҳозирга замон ўқитувчи компетенцияси ва унинг ўзига хос хусусиятлари.
77. Ўрта Осиё маърифатпарварларининг таълим-тарбия соҳасидаги қарашлари.
78. Ҳозирги замон ўқитувчи компетенцияси ва унинг ўзига хос хусусиятлари
79. Таълим менежменти ва таълим менежерига қўйиладиган малакавий талаблар.
80. Ўзбекистон Республикасининг “Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида”ги қонуни ва унинг моҳияти
81. Педагогика ва унинг таркибий тармоқлари
82. Таълимнинг инновацион шакллари ва воситалари
83. Блум таксаномияси. Педагогик назорат ва таълим сифатини баҳолаш.
84. Ўқитувчининг педагогик маҳорати ва унга қўйиладиган ҳозирги замон талаблари
85. Узлуксиз таълим тизими ва турлари

Фойдаланиладиган адабиётлар руйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси.—Т.: Ўзбекистон, 1993.
2. Ўзбекистон Республикаси “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”//

“Баркамол авлод–Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори”.–Т. Шарқ, 1997.

3. Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни // Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. -Т.: Шарқ, 1997.

4. Баркамол авлод орзуси.–Т.: Шарқ, 1999.

5. Каримов И.А. Жаҳон молиявий - иқтисодий инқирози Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари - Т.: “Ўзбекистон , 2009,- 56 б.

6. Каримов И.А. Юксак маънавият - енгилмас куч.–Т.: Маънавият, - 2008./176 б.

7. Каримов И.А. Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш–устувор мақсадимиздир. Халқ сўзи газетаси. 2010 йил 28 январь.

8. Каримов И.А. Асосий вазифамиз–Ватанимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигини янада юксалтиришдир. Халқ сўзи газетаси, 2010 йил 30 январь.

9. Каримов И.А. Ўзбекистон ХХІ асрга интиломда. -Т.: Ўзбекистон, 1998.

10. Каримов И.А. Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. .-Т.: Шарқ, 1997.

10. Каримов И.А. Тарихий хотирасиз келажак йўқ. -Т.: “Ўзбекистон”, 1998.

11.Каримов И.А. Ўзбекистон ХХІ аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тарққиёт кафолатлари. –Т..Ўзбекистон, 1997.

12. Каримов И.А. Ўзбекистон миллий истиқлол, иқтисод, сиёсат, мафкура. – Т.: Ўзбекистон, 1993.

13.Каримов И.А. Жамиятимиз мафкураси халқни халқ, миллатни миллат қилишга хизмат этсин. -Т.: “Ўзбекистон”, 1998.

14.Каримов И.А. Озод ва обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт–пировард мақсадимиз. 8-жилд. –Т.: Ўбекистон, 1999.

15.Каримов И.А. Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг. - Т.:Ўзбекистон, 1993.

16.Каримов И.А. Адолатли жамият сари. –Т.: Ўқитувчи, 1998.

17.Каримов И.А. Маънавий юксалиш йулида. –Т.: Ўзбекистон, 1998.

18. Каримов И.А. Миллий истиқлол мафкураси - халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. –Т.: Ўзбекистон, 2000.

19.Каримов И.А. Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли. - Т.:Ўзбекистон, 1992.

20. Hashimov K., Nishonova S. Pedagogika tarixi. - Т.: 2005.

21. Nishonova S. Komil inson tarbiyasi. –Т.: Istiqlol, 2004.

22. Абдулла Авлоний. Туркий гулистон ёхуд ахлоқ. - Т.: Ўқитувчи 1993.

23.Абу Наср Форобий. Фозил одамлар шахри. –Т.: Халқ мероси

нашриёти. 1993.

25 Абу Райхон Беруний. Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар. Танланган асарлар.1-том. –Т.: Фан,1998.

26.Алишер Навоий. Маҳбуб ул-қулуб. Асарлар. Ўн беш томлик. 13-том. -Т.: Адабиёт ва санъат, 1996.

27.Имом Исмоил ал-Бухорий. Ал-адаб ал-муфрад. /Одоб дурдоналари/. –Т.: Ўзбекистон, 1990.

28.Имом Исмоил ал-Бухорий. Ал-жомеъ ас-сахих, -Т.: Ўзбекистон. 1991

29. Хошимов К, Нишонова С. Педагогика тарихи. II—қисм. Дарслик Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти. Т.: 2005.

30.Кайковус. Қобуснома. –Т.: “Мерос”, 1992.

31.Қуръони Карим. -Т.: Чўлпон, 1993.

32.Мавлонова Р. ва бошқ. Педагогика. –Т.: Ўқитувчи, 2001

33.Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. Ўзбекистон, 2000.

34.О.Хасанбоева, Ж.Дасанбоев, Х.Хамидов. Педагогика тарихи. Ўқув қўлланма Т., “Ўқитувчи” 1997.

35. Педагогика (проф. А.К.Минаваровнинг умумий таҳрири остида).– Т.: Ўқитувчи, 1996.

36. Педагогика назарияси ва тарихи. 1қисм.

37. Педагогика назарияси.Олий ўқув юртлари учун дарслик./ М.Х.Тўхтаходжаеванинг умумий таҳрири остида. “Иқтисод-молия”, 2007.-380 б.

38. Педагогика тарихидан хрестоматия. (Тузувчи: О.Хасанбоева) Т.: “Ўқитувчи”, 1990.

39. Подласый И.П. Педагогика, 1 -2 т. –М.: Владос, 1999.

40. Сайидахмедов Н. Янги педагогик технологиялар. –Т.: Молия, 2003.

41. Ўзбек педагогикаси анталогияси 1-2 т. (тузувчилар К.Ҳошимов. С.Очил. Ўқитувчи, 1995-2000).

42. Фарберман Б. Илғор педагогик технологиялар.–Т.: Фан, 2000

43. Хасанбоев Ж.Й. ва бошқалар. Педагогика. Ўқув қўлланма.-Т.: “Фан”,2006

44. Ҳасанбоева О., Хасанбоев Ж., Ҳамидов Ҳ. Педагогика тарихи. – Т.: Гафур Гулом. 2005

45. Ж.Хасанбоев, Х.Тўрақулов, М.Хайдаров, О.Хасанбоева, Н.Усмонов. Педагогика фанидан изоҳли луғат. –Т.: “Фан ва технология”,

2009, 672 бет.

46. Юсуф Хос Ҳожиб. Қутадғу билиг (сўз боши муаллифи Б.Тухлиев)
– Т.: Юлдузча, 1990.

Дастурнинг информацион-услубий таъминоти

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.edu.uz
4. www.ziyo.edu.uz
5. www.gov.uz
6. www.ziynet.uz
7. www.istedod.uz
8. www.cer.uz